

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Фінансовий облік I
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування
Розробник(и)	Овчарова Наталія Вікторівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 64 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій, 32 год. практичних занять), 86 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 26 год. становить контактна робота з викладачем (12 год. лекцій, 14 год. практичних занять), 124 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Облік і аудит"
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: економічної теорії, мікроекономіки, економіки підприємства, фінансів, бухгалтерського обліку (загальна теорія), документування господарських операцій суб'єктів господарювання
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування базових компетентностей щодо сутності, визнання, оцінки та обліку активів і витрат підприємств різних організаційно-правових форм господарювання для підготовки та надання фінансової інформації різним користувачам для розробки, обґрунтування й прийняття рішень щодо ефективності діяльності господарюючого суб'єкта.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Облік грошових коштів, дебіторської заборгованості, основних засобів

Тема 1 Основи побудови фінансового обліку

Бухгалтерський облік в системі управління. Користувачі фінансової звітності. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Функції Міністерства фінансів України щодо регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Методологія ведення обліку державного боргу в системі фінансового обліку: кейс ЄС та України. Види обліку, їх взаємозв'язок та відмінності. Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Тема 2 Облік грошових коштів

Нормативні документи з обліку грошових коштів. Загальні засади ведення касових операцій. Порядок оприбуткування та видачі коштів із каси. Порядок відкриття та закриття поточних рахунків в національній та іноземній валютах. Синтетичний та аналітичний облік касових операцій та операцій на поточному рахунку. Особливості обліку валютних операцій. Вплив державного боргу на рух грошових коштів держави: особливості обліку платежів за борговими зобов'язаннями.

Тема 3 Облік дебіторської заборгованості

Загальне поняття про дебіторську заборгованість: її класифікація та первісна оцінка. Поняття та методи утворення резерву сумнівних боргів. Облік резерву сумнівних боргів. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями та іншої поточної дебіторської заборгованості.

Тема 4 Облік основних засобів та інвестиційної нерухомості

Визнання та оцінка основних засобів. Порядок визначення первісної вартості об'єктів основних засобів. Методи та порядок розрахунку амортизації основних засобів. Облік витрат поліпшення та ремонту основних засобів. Оцінка основних засобів на дату балансу. Облік інших необоротних матеріальних активів. Економічна сутність, класифікація та умови визнання фінансової оренди. Облік прямої фінансової оренди у орендодавця. Методичні засади формування в обліку інформації про інвестиційну нерухомість. Визнання і первинна оцінка інвестиційної нерухомості. Оцінка інвестиційної нерухомості на дату балансу. Облік інвестиційної нерухомості. Переведення нерухомості до інвестиційної нерухомості або виведення її зі складу інвестиційної нерухомості. Вибуття інвестиційної нерухомості

Модуль 2. Облік нематеріальних активів, запасів, фінансових інвестицій, витрат виробництва

Тема 5 Облік нематеріальних активів

Визнання та первісна оцінка нематеріальних активів. Облік нематеріальних активів. Методи та порядок розрахунку амортизації нематеріальних активів. Переоцінка нематеріальних активів. Визнання та оцінка зменшення корисності активу. Відновлення корисності активу.

Тема 6 Облік запасів

Визнання та первісна оцінка запасів. Облік і розподіл транспортно-заготівельних витрат. Методи оцінки вибуття запасів. Оцінка запасів на дату балансу. Синтетичний і аналітичний облік сировини і матеріалів, палива, готової продукції, товарів; особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 7 Облік фінансових інвестицій

Класифікація фінансових активів. Порядок їх визнання і первинної оцінки. Припинення визнання фінансових активів. Визнання, класифікація, первісна оцінка фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу. Облік фінансових інвестицій. Особливості обліку фінансових інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства. Інвестиції держави в умовах високого боргового навантаження: облік та управління інвестиційною діяльністю з урахуванням боргових зобов'язань.

Тема 8 Облік витрат виробництва

Загальні підходи до формування та обліку виробничих витрат підприємства. Синтетичний та аналітичний облік витрат виробництва. Формування та облік собівартості продукції та реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Порядок розподілу та облік загальновиробничих витрат. Облік витрат майбутніх періодів. Звіт щодо управління державним боргом: уроки ЄС для України

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Ідентифікувати види та вартості оборотних та необоротних активів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання
РН2	Знати методику оцінювання оборотних, необоротних активів та витрат виробництва підприємств різних організаційно-правових форм господарювання
РН3	Застосовувати методи обліку оборотних, необоротних активів та витрат виробництва підприємств різних організаційно-правових форм господарювання; відображати операції з активами в первинних документах і бухгалтерських регістрах
РН4	Формувати інформацію про необоротні та оборотні активи для звітності підприємства та необхідної для ухвалення управлінських рішень

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 071 Облік і оподаткування:

ПР2	Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств
ПР3	Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.
ПР4	Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
СН3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку	
Лк1 "Основи побудови фінансового обліку" (денна)	Загальні принципи організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємстві. Облікова політика підприємства
Пр1 "Основи побудови фінансового обліку" (денна)	Надати коротку характеристику нормативно-правовій базі, яка регулює організацію фінансового обліку на підприємствах України. Сутність принципів підготовки фінансової звітності. Методологія ведення обліку державного боргу в системі фінансового обліку: кейс ЄС та України
Тема 2. Облік грошових коштів	
Лк2 "Загальні положення регулювання касових операцій"	Загальні положення регулювання касових операцій в національній валюті. Документальне оформлення приймання та видача готівки з каси
Лк3 "Облік грошових коштів" (денна)	Порядок ведення касової книги. Порядок відкриття та закриття поточних рахунків в національній та іноземній валютах. Синтетичний та аналітичний облік грошових коштів. Вплив державного боргу на рух грошових коштів держави: особливості обліку платежів за борговими зобов'язаннями.
Пр2 "Облік грошових коштів в касі"	Вирішення практичних завдань з документального оформлення, синтетичного та аналітичного обліку касових операцій
Пр3 "Облік грошових на поточному рахунку" (денна)	Вирішення практичних завдань з синтетичного та аналітичного обліку операцій на поточному рахунку
Тема 3. Облік дебіторської заборгованості	
Лк4 "Загальне поняття про дебіторську заборгованість"	Загальне поняття про дебіторську заборгованість: її класифікація та первісна оцінка. Поняття та методи утворення резерву сумнівних боргів. Облік резерву сумнівних боргів
Лк5 "Облік дебіторської заборгованості" (денна)	Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями. Облік розрахунків за претензіями. Облік розрахунків з відшкодування завданих збитків

Пр4 "Облік резерву сумнівних боргів" (денна) Вирішення практичних завдань з утворення та обліку резерву сумнівних боргів
Пр5 "Облік дебіторської заборгованості" Вирішення практичних завдань з синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з покупцями та розрахунків за претензіями, з розрахунку та обліку відшкодування завданих битків. Тестування за темою 3.
Тема 4. Облік основних засобів та інвестиційної нерухомості
Лк6 "Первісна та подальша оцінка основних засобів" Порядок визначення первісної вартості об'єктів основних засобів. Облік витрат поліпшення та ремонту основних засобів. Оцінка основних засобів на дату балансу
Лк7 "Облік оренди у орендодавця" (денна) Види та визнання фінансової оренди. Облік фінансової оренди у орендодавця
Лк8 "Облік інвестиційної нерухомості" (денна) Визнання і первинна оцінка інвестиційної нерухомості. Оцінка інвестиційної нерухомості на дату балансу
Пр6 "Облік основних засобів" Вирішення практичних завдань з розрахунку первісної вартості об'єктів основних засобів та вартості на дату балансу, обліку витрат поліпшення та ремонту основних засобів
Пр7 "Облік оренди" (денна) Вирішення практичних завдань з розрахунку та обліку фінансової оренди. Тестування за темою 4.
Пр8 "Облік інвестиційної нерухомості" (денна) Вирішення практичних завдань з обліку інвестиційної нерухомості. Атестація.
Тема 5. Облік нематеріальних активів
Лк9 "Первісна та подальша оцінка нематеріальних активів" Визнання та оцінка нематеріальних активів. Оцінка нематеріальних активів на дату балансу
Лк10 "Облік нематеріальних активів та зменшення корисності" (денна) Визнання та оцінка зменшення корисності активу. Відновлення корисності активу.
Пр9 "Облік нематеріальних активів" (денна) Вирішення практичних завдань з розрахунку вартості нематеріальних активів на різні дати. Групова робота над формуванням презентації «Визначення необхідності зменшення вартості активу».

Тема 6. Облік запасів
Лк11 "Первісна оцінка запасів" Визнання та первісна оцінка запасів. Облік і розподіл транспортно-заготівельних витрат
Лк12 "Подальша оцінка та облік запасів" (денна) Оцінка вибуття запасів. Оцінка запасів на дату балансу
Пр10 "Первісна та подальша оцінка запасів" (денна) Вирішення практичних завдань з визначення первісної вартості запасів, з обліку і розподіл транспортно-заготівельних витрат. Оцінка вибуття запасів. Оцінка запасів на дату балансу
Пр11 "Облік запасів" Вирішення практичних завдань з синтетичного і аналітичного обліку сировини і матеріалів, готової продукції, товарів.
Пр12 "Облік вибуття запасів" (денна) Вирішення практичних завдань з синтетичного і аналітичного обліку вибуття сировини і матеріалів, готової продукції, товарів Тестування за темою 6
Тема 7. Облік фінансових інвестицій
Лк13 "Визнання та класифікація фінансових активів" (денна) Класифікація фінансових активів. Порядок визнання і первинної оцінки фінансових активів. Припинення визнання фінансових активів. Інвестиції держави в умовах високого боргового навантаження: облік та управління інвестиційною діяльністю з урахуванням боргових зобов'язань.
Лк14 "Облік фінансових інвестицій" Визнання, класифікація та первісна оцінка фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу. Облік фінансових інвестицій
Пр13 "Облік фінансових інвестицій" (денна) Вирішення практичних завдань з визначенні вартості фінансових інвестицій на дату балансу та їх облік. Групова робота над формуванням презентації «Порядок визнання і первинної оцінки фінансових активів».
Пр14 "Класифікація та первісна оцінка фінансових інвестицій" Вирішення практичних завдань з класифікації та визначенні первісної вартості фінансових інвестицій
Тема 8. Облік витрат виробництва
Лк15 "Облік витрат виробництва" Загальні підходи до формування та обліку виробничих витрат підприємства. Синтетичний та аналітичний облік виробничих витрат

Лк16 "Облік загальновиробничих витрат" (денна) Порядок розподілу та облік загальновиробничих витрат, формування та облік собівартості продукції та собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).
Пр15 "Облік загальновиробничих витрат" Вирішення практичних завдань на розподілу та облік загальновиробничих витрат та формування й облік собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).
Пр16 "Облік витрат виробництва" (денна) Визначення загальних підходів до формування та обліку виробничих витрат підприємства та вирішення практичних завдань з синтетичного та аналітичного обліку витрат виробництва. Звіт щодо управління державним боргом: уроки ЄС для України

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Самостійне навчання
МН4	Проблемне навчання
МН5	Електронне навчання

Лекції надають студентам матеріали для формування у студентів системи знань, практичних навичок з методики обліку оборотних та необоротних активів, витрат виробництва підприємства; підготовки та надання фінансової інформації різним користувачам для розробки, обґрунтування й прийняття рішень щодо ефективності діяльності господарюючого суб'єкта, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1-4). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах та аналізі конкретних ситуацій (РН 1-4). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять та підготовка презентацій, що будуть представлені іншим студентам, а потім проаналізовані, обговорені та продемонстровані під час навчальної дискусії (РН 1-4).

Навички комунікації, креативність, здатність брати на себе відповідальність і працювати автономно

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції (лекції-візуалізації, проблемні лекції)
НД2	Виконання практичних завдань
НД3	Виконання індивідуального завдання, колективних презентацій
НД4	Підготовка до практичних занять, поточного та підсумкового контролю
НД5	Електронне навчання у системі МІХ

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Експрес опитування при вирішенні практичних завдань	Протягом семестру	Загальний коментар під час виконання, MIX
МФО2 Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.	Виконання студентами самостійно окремих вправ на практичних заняттях та їх подальше обговорення для виявлення проблемних аспектів	Протягом семестру	Загальний коментар після виконання завдань, MIX
МФО3 Самооцінка поточного тестування	Автоматизовані тести для сформовані на платформі MIX	Протягом семестру	MIX

МФО4 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	Надання методичних рекомендації до виконання	Протягом семестру	Загальний коментар під час виконання, МІХ
---	--	-------------------	---

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	Теоретична частина складається з тестових питань. Практична частина включає завдання, які вимагають від студентів застосування як отриманих знань для оцінки та відображення активів в обліку.	Відповідно до розкладу екзаменаційної сесії	МІХ
МСО2 Розв'язання ситуативних завдань	Виконання практичних завдань в розрізі тем відповідно до методичних вказівок з дисципліни	Протягом семестру	Загальні коментарі під час виконання завдання
МСО3 Поточне тестування (поточні контрольні роботи)	Передбачає тестування в розрізі вивчених тем та розв'язання практичних завдань (в залежності від теми) в системі МІХ	Протягом семестру	МІХ
МСО4 Перевірка виконання індивідуального завдання, колективних презентацій	Підготовка та захист презентацій	Протягом семестру	Загальний коментар, МІХ
МСО5 Проміжний модульний контроль	Теоретична частина складається з тестових питань в розрізі тем модулю. Практична частина включає завдання, які вимагають від студентів визначення методів оцінки та відображення в обліку активів	1 та 2 атестаційні тижні	МІХ

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні
МСО2. Розв'язання ситуативних завдань		10	
	2x5	10	Ні
МСО3. Поточне тестування (поточні контрольні роботи)		30	
	6x5	30	Ні
МСО4. Перевірка виконання індивідуального завдання, колективних презентацій		10	
		10	Ні
МСО5. Проміжний модульний контроль		10	
	2x5	10	Ні

Форма підсумкового контролю – іспит, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Наочний матеріал у вигляді форм певних документів

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Фінансовий облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 616 с.
2	Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.
3	Кузнецова, С. О. Фінансовий облік I [Електронний ресурс] : текст лекцій / С. О. Кузнецова. — Харків, 2020. — 156 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/49607

4	Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с. URL: http://repository.vsau.org/getfile.php/25426.pdf
Допоміжна література	
1	Бурденко І. М. Фінансовий облік -1 : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2018. 85 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/68006/1/Burdenko_finansovy_i_oblik.pdf
2	Бурденко І. М. Фінансовий облік -1: Збірник ситуаційних завдань для практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік-1» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. Суми : СумДУ, 2018. 75 с.
3	Овчарова Н. В., Ярош Ю.В. Визнання та оцінка витрат від зменшення корисності основних засобів: організаційно-методичні засади. Приазовський економічний вісник. 2018. №5(10) Режим доступу до ресурсу: http://pev.kpu.zp.ua/vypus5-10 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82406
4	Овчарова Н. В. Оцінка біологічних активів: проблеми та методики організації. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». Вип. 1(47). 2016 т. 2. С. 411-417 https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83315
5	Крупка Я. Д. Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підруч. – 4-те вид. [доп. і перероб.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с. URL: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/22518/1/Finansovyj_Oblik-2017.pdf
6	Фінансовий облік: збірник задач і тестів : навчальний посібник/ [Н.В.Гудзь, П.Н.Денчук, Н.В.Починок, Р.В.Романів]. Під заг. ред. Романіва Р.В. Тернопіль, 2019. 192 с.
7	Овчарова Н. В. Особливості оцінки та обліку поточних біологічних активів. Теорія та практика обліку, контролю та аналізу товарно-матеріальних цінностей: монографія / за заг. ред. Серпенінової Ю. С., Макаренко І. О. – Суми : Видавництво «Вінниченко Д. М.», 2016 р.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Офіційний сайт журналу Дебет-Кредит: URL: http://www.dtkr.com.ua/